ROCZNIK

1931 932

SZKOŁY · PRZEMYSŁU · GRAFICZNEGO · IMIENIA MARSZ J · PIŁSUDSKIEGO W · WARSZAWIE

ROCZ
NIK

SZKOŁY
PRZEMY
SŁU GRA
FICZNE
GO IMIE
NIA MAR
SZAŁKA
J. PIŁSUD
SKIEGO
W WARSZAWIE

1931-1932

ROCZ
NIK

SZKOŁY
PRZEMY
SŁU GRA
FICZNE
GO IMIE
NIA MAR
SZAŁKA
J. PIŁSUD
SKIEGO
W WARSZAWIE

1931-1932

ODBITO W SZKOLE PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO
IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W WARSZAWIE W NAKŁ. 200 EGZ.

SPRAWOZDANIE
z działalności Szkoły
Przemysłu Graficznego
im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
w Warszawie
w roku szkolnym
1931-32

Z POCZĄTKIEM roku szkolnego 1931/32 urządzenia Szkoły przeniesione zostały z tymczasowego lokalu przy ul. Składowej 3, do nowozbudowanego gmachu szkoły przy ul. Konwiktorskiej 2. Wieloletnie wysiłki w kierunku zdobycia własnych, odpowiadających potrzebom Szkoły pomieszczeń zostały na jesieni 1931 r. częściowo zrealizowane, zapewniając Szkole na przyszłość podstawy normalnej jej pracy. Z przyznanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kredytów wybudowano w okresie 1928-1931 r. część warsztatową oraz mieszkania dla pracowników Szkoły.

Rok szkolny, ze względu na opóźnienie robót instalacyjno-budowlanych, rozpoczęto dn. 12 września 1931 r.

Zakres nauki w roku sprawozdawczym obejmował te same działy co i w latach ubiegłych, a mianowicie: dział drukarski z poddziałami — składaczy i maszynistów drukarskich; dział litografji z poddziałami — rysowników, przedrukarzy i maszynistów litograficznych i offsetowych, oraz dział fotochemigrafji z poddziałami — fotografów reprodukcyjnych i chemigrafów.

Do egzaminów wstępnych, które odbyły się w końcu czerwca oraz w dn. 2 i 3 września 1931 r. zgłosiło się 44 kandydatów z wymaganym przygotowaniem w zakresie 7 kl. szkoły powszechnej, względnie 3 kl. gimnazjalnych, w wieku od 14 do 16 lat. Wszyscy kandydaci, niezależnie od egzaminu sprawdzającego z polskiego, arytmetyki i rysunków odręcznych, poddani zostali przedwstępnym badaniom lekarskim i psychotechnicznym. Na pod-

stawie wyniku egzaminów wstępnych z liczby zgłoszonych przyjętych zostało do klasy pierwszej 32 kandydatów.

Ogólna liczba uczniów we wszystkich klasach na początku roku szkolnego 1931/32 wyniosła 99 uczniów. W ciągu roku szkolnego stan liczebny uczniów uległ następującym zmianom:

	liczba uczniów w poszczególnych klasach				
	I	II	III	IV	Razem
na początku roku szkolnego . .	40	28	17	14	99
w końcu roku szkolnego . . .	37	27	16	1	81

Ponieważ kurs nauki klasy czwartej obejmował tylko półrocze zimowe i 12 uczniów tej klasy otrzymało w miesiącu lutym ostateczne świadectwa ukończenia, z zestawienia powyższego wynika, że w ciągu roku szkolnego ubyło z różnych powodów 6 uczniów; normalnie zatem uczęszczało 93 uczniów, co stanowi 94% ogółu zapisanych na początku roku szkolnego.

Podług wyznania uczniowie dzielili się na: katolików — w liczbie 82, prawosławnych — 3, mennonitów — 1, ewangelików — 1, i wyznania mojżeszowego — 6.

Podział uczniów według grup zawodowych był następujący:

w klasie	I	II	III	IV	Razem
składaczy	14	5	6	6	31
maszynistów drukarskich	7	6	3	1	17
litografów	13	10	6	4	33
fotochemigrafów	3	6	1	2	12
ogółem	37	27	16	13	93

Nauka w szkole odbywała się codziennie od godziny 8 do 16 względnie 17; w soboty praca w szkole trwała od 8 do 14, czas od 14 do 16 poświęcony był w soboty na ćwiczenia w zakresie przysposobienia wojskowego obowiązującego uczniów klasy drugiej i trzeciej.

Rok szkolny zakończony został 30 czerwca 1932 r. Ostatni miesiąc roku szkolnego poświęcony był całkowicie całodziennej ośmiogodzinnej pracy warsztatowej. Przeciętna ogólna liczba godzin nauczania tak teoretycznego jak

i praktycznego w jednej klasie wynosiła 1590 godzin przy ilości 208 dni odbytej nauki; liczby te w poszczególnych klasach przedstawiają się następująco:

godzin nauki:	teoretycznej	praktycznej	razem
w klasie I	611	962	1573
„ II	470	1130	1600
„ III	438	1158	1596
„ IV	166	614	780

(Praca klasy IV obejmowała tylko półrocze zimowe przy ilości 102 dni roboczych).

Stopień frekwencji w okresie sprawozdawczym wykazuje poniższe zestawienie ilości godzin opuszczonych przez uczniów i opóźnień w ciągu 1931/32 roku szkolnego:

klasa	liczba uczniów	liczba opuszczon. godz.	na 1 ucznia przypada opusz. godz.	liczba spóźnień	na 1 ucznia przypada spóźnień
I	37	3108	84	12	0,3
II	27	2367	87	18	0,7
III	16	1803	113	15	1
IV	13	678	52	7	0,5

W sprawie zachodzących wypadków spóźniania się oddziaływano indywidualnie na poszczególnych uczniów lub stanowczo przeciwdziałano przez odwoływanie się do opieki domowej.

Wynik klasyfikacji uczniów przy końcu roku szkolnego:

w klasie	I	II	III	IV	razem	% w stosunku do ogółu uczniów
promowano bez zastrzeżeń	15	15	12	13	55	59,5%
„ z zastrzeżeniem	17	11	4	—	32	34,5%
pozostawiono na drugi rok	2	1	—	—	3	3%
usunięto ze szkoły . .	3	—	—	—	3	3%
					93	100%

W dniu 5 lutego 1932 r. przeprowadzono ostateczne egzaminy dla uczniów kończących Szkołę. Oprócz 13 uczniów klasy czwartej dopuszczony

został do egzaminów jeden dawny uczeń, który odbył praktykę pozaszkolną i uzyskał odpowiednie zezwolenie Kuratorjum. Egzamin w myśl regulaminu Komisji Egzaminacyjnej składał się z egzaminu praktycznego w zakresie obranego przez ucznia zawodu oraz egzaminu teoretycznego. W wyniku przeprowadzonych egzaminów świadectwa ukończenia Szkoły uzyskali: z działu składaczy — Kamiński Bohdan, Kodytel Tadeusz, Rozbiewski Kazimierz, Włodarczyk Romuald, Zembrzuski Paweł i Żak Mieczysław; z działu maszynistów drukarskich: Całczyński Bolesław; z działu litografji: Sas Władysław, Turbaczewski Tadeusz, Kowalski Mieczysław i Bogacki Euzebjusz (pod warunkiem odbycia dodatkowej półrocznej praktyki szkolnej); z działu fotochemigrafji: Kalinowski Eugenjusz, Skrzycki Wacław i Sniechowski Wiktor.

Nauczanie w Szkole odbywało się w roku szkolnym 1931/32 podług planu zatwierdzonego przez Władze Szkolne. Ponadto w godzinach nieobjętych powyższym planem przeznaczono 2 godziny tygodniowo na wspólny śpiew dla wszystkich klas oraz na przysposobienie wojskowe dla klasy drugiej i trzeciej — również 2 godziny tygodniowo.

Niezależnie od systematycznie prowadzonych ćwiczeń w zakresie przysposobienia wojskowego wszyscy uczniowie przesłuchali w granicach 8 godzin kurs o obronie przeciwlotniczej i przeciwgazowej. Na zakończenie kursu prelegent-instruktor L. O. P. P. przeprowadził ogólne ćwiczenia z maskami gazowemi.

W obozie letnim przysposobienia wojskowego, który odbył się w Kozienicach w miesiącu lipcu wzięło udział 14 uczniów.

Zamiast pobierania korepetycji, uczniowie zorganizowali na terenie świetlicy między sobą wzajemną pomoc w nauce, zwłaszcza w okresach nadchodzących repetycji z poszczególnych przedmiotów.

Rok szkolny podzielony był na 2 półrocza.

Zamiast dzienników uczniowskich prowadzono dzienniczki korespondencyjne, za pomocą których wychowawca systematycznie informował rodziców o postępach i sprawowaniu ucznia. W sprawach wychowawczo-profi-

laktycznych, nie nadających się do załatwienia przez dzienniczek, rodzice lub opiekunowie bardzo często wzywani byli osobiście.

Księgozbiór bibljoteki uczniowskiej, wydzielony z bibljoteki ogólnej, wynosił około 300 tomów. Ze względów lokalnych bibljoteka mieściła się w pokoju nauczycielskim. Książki wypożyczano 4 razy w tygodniu, czyli raz w tygodniu dla każdej klasy. Bibljoteką kierował wychowawca szkoły. Stan czytelnictwa, oparty tylko na imiennem wypożyczaniu książek, ilustruje poniższe zestawienie:

klasa	liczba uczniów	wypożyczono książek	ilość uczniów, którzy nie wypożycz. książek	na 1 ucznia przypada książek przeczytanych
I	37	433	3	12
II	27	295	2	11
III	16	126	1	8
IV	13	79	2	7

Szkoła Przemysłu Graficznego, jako szkoła zawodowa, kształcąc młodzież praktycznie w obranym zawodzie, równocześnie kładzie silny nacisk na wychowanie społeczne i obywatelskie w duchu państwowym. Niezależnie od wzajemnej współpracy wychowawczej grona nauczycielskiego, nad wychowaniem czuwał specjalny wychowawca, mając sobie powierzoną opiekę wszystkich klas. Odciążony od innych zajęć i wykładów, mógł on poświęcić cały czas swemu właściwemu zadaniu, utrzymując stały, bezpośredni kontakt z młodzieżą, z jej opieką domową, z poszczególnymi członkami grona nauczycielskiego i dyrekcją szkoły. Wszelkie sprawy wychowawcze załatwiane były bądź bezpośrednio przez wychowawcę, bądź też w ścisłem z nim porozumieniu. Indywidualne traktowanie przez wychowawcę każdego ucznia dawało sposobność zapobieganiu wielu wykroczeniom na podstawie przewidywania i żywej obserwacji. Dzięki znajomości uczniów przez stałe obcowanie z nimi, wychowca prowadził indywidualną charakterystykę, przy pomocy której miał sposobność oddziaływania systematycznie i planowo na ogólne zachowanie się młodzieży. Przez odpowiednie wskazywanie zalet, rozróżnianie zła i dobra oraz oddziaływanie przedewszystkiem na ambicję,

zachęcano młodzież do zwalczania w sobie pospolitych wad i błędów z równoczesnem okazywaniem życzliwej pomocy, opartej na udzielaniu rad i wskazówek oraz przykładów z życia. W wyjątkowych wypadkach i środkiem ostatecznym było stosowane udzielanie nagany na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej. Przy odpowiedniem oddziaływaniu i na opiekę domową, zachęcano młodzież do pracy, bez pobłażania w razie uchylania się ucznia od obowiązków i zadań wobec Szkoły. Największe trudności do pokonania wobec wymagań szkoły mają przeważnie uczniowie w pierwszym roku nauki, — w następnych latach, już po właściwem wdrożeniu się do pracy, stosunkowo łatwo opanowują swoje obowiązki i zadania przy powiększonym nawet znacznie zakresie wymagań szkolnych.

Z początkiem roku szkolnego na terenie Szkoły zorganizowany został samorząd uczniów, który w ciągu całego roku z dodatnim wynikiem rozwijał działalność swoją przez prowadzenie akcji wzajemnej pomocy, własnego sklepiku z materjałami piśmiennymi i pomocami naukowemi, bufetu z herbatą i świetlicy, która była czynną w godzinach pozaszkolnych. Na terenie świetlicy uczniowie odrabiali lekcje lub spędzali czas na rozrywkach kulturalno-umysłowych, jak szachy, warcaby, czytelnictwo, ping-pong i t. p.

Rada Pedagogiczna, zajmując życzliwe stanowisko wobec poczynań samorządu uczniowskiego, ze swej strony udzielała poparcia w akcji dożywiania niezamożnych uczniów. Poszczególni członkowie zadeklarowali odpowiednie składki miesięczne na dostarczanie pewnej ilości drugich śniadań. Dzięki tej organizacji, która nosiła nazwę »Bratniej Pomocy«, młodzież miała możność czynnie interesować się sprawami społecznemi i brać udział odpowiedzialny w organizacji różnych obchodów szkolnych, zabaw i t. p.

Ponadto czynną była szkolna Kasa Oszczędności. Ogólny stan oszczędności na książeczkach poszczególnych uczniów powiększył się zaledwie o 300 zł., co w porównaniu z rokiem ubiegłym świadczy o obniżeniu akcji oszczędnościowej. Na spadek ogólnego stanu oszczędności wpłynęły przeważnie ciężkie warunki materjalne, w jakich znalazła się znaczna większość uczniów.

STAN WYCHOWANIA FIZYCZNEGO. Na ćwiczenia cielesne oraz gry ruchowe przeznaczone było tygodniowo dla kl. I — 2 godziny oraz po 1 godzinie dla pozostałych klas. Odbyte w dn. 10 października 1931 r. zawody uczniów na Państwową Odznakę Sportową (POS), przez zdobycie powyższej odznaki w stosunku 91% do ogółu zawodników, wykazały znaczną sprawność fizyczną uczniów. W wyniku powyższych zawodów Szkoła Przemysłu Graficznego uzyskała dyplom honorowy za wykazanie najwyższego poziomu sprawności fizycznej przez zdobycie największej ilości Państwowych Odznak Sportowych.

W dniu 15 listopada 1931 r. drużyna Szkoły w składzie 22 osób przyjęła udział w zorganizowanym przez Okręgowy Urząd W. F. na terenie Łazienek 3 kilometrowym biegu na przełaj, który zgromadził pokaźną liczbę uczestników. Uczniowie Szkoły w biegu powyższym zdobyli drugie i trzecie miejsce uzyskując na własność Szkoły puhar Okręgowego Urzędu W. F.

HUFIEC PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO. Do hufca P. W. należeli uczniowie klasy II i III. Uczniowie klasy II stanowili stopień I-szy P. W., uczniowie klasy trzeciej — II stopień P. W. Stan hufca za rok szkolny 1931/32 przedstawiał się następująco: ogółem uczniów 35, w tem stopień I — 19, stopień II — 16. Opiekunem hufca z ramienia szkoły był ppor. J. Bohdanowicz — nauczyciel szkoły, z ramienia 21 p. p., do którego hufiec należy, wyszkolenie prowadził por. Jachnik. W ciągu roku szkolnego stopień I-szy miał 24 godz. wykładów teoretycznych, 22 godz. ćwiczeń praktycznych i 16 godz. ćwiczeń w terenie, razem 62 godz. Prócz tego odbyto 4 strzelania K.B.K. i 2—z K.B. i 15 kilometrowy marsz. Stopień II—28 godz. wykładów, 18 godz. ćwiczeń praktycznych, 16 godz. w terenie, razem 62 godz. Strzelań 4 K.B.K. i 2 K.B. i marsz 15 kilometrowy. W okresie wakacyjnym uczniowie odbyli 3 tygodniowy obóz P. W. w Kozienicach. Po zdaniu egzaminów ostatecznych ukończyło P. W. 13 uczniów, promowanych z stopnia I na II — 17 uczniów, warunkowo — 2.

STAN ZDROWOTNY. W szkole na zbadanych 90 uczniów powiększone gruczoły chłonne szyi miało 15 uczniów, wadę serca 1, próchnicę zębów

10, upośledzenie wzroku 5, upośledzenie słuchu 3, rozszerzenie sznurka nasiennego 6.

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono żadnej choroby zakaźnej wśród uczniów, stan zdrowotny zaś przedstawia się b. zadawalniająco. Uczniowie interesują się zasadami higjeny, rozumieją jej znaczenie w życiu każdego człowieka i stosują przepisy higjeniczne w życiu codziennym — stąd samopoczucie ich dobre oraz chęć do życia i pracy.

GOSPODARKA FINANSOWA. Wysokość wpływów w okresie roku szkolnego 1931/32 wyniosła ogółem zł. 153215.60, w tem z opłat szkolnych — zł. 19830.45, z wytwórczości warsztatowej — zł. 20119.30, zapomogi Kuratorjum — zł. 88548.14, w tem zł. 20548.14 asygnowanych miesięcznie za pośrednictwem list płacy nauczycieli etatowych przydzielonych do Szkoły.

Dzieci urzędników państwowych uczęszczało do Szkoły 13, dzieci urzędników komunalnych 3.

Ze względu na znaczne koszta utrzymania Szkoły, uczniowie nie byli zwalniani od wpisu.

Normy płac nauczycielskich dostosowane były do norm państwowych szkół zawodowych, jedynie personel techniczny płatny był do końca roku szkolnego podług norm przyjętych w przemyśle graficznym. Normy powyższe były przez Szkołę całkowicie wypłacane.

Ogólny koszt utrzymania Szkoły za okres od 1 września 1931 r. do dnia 31 sierpnia 1932 r. wyniósł kwotę zł. 171784.64. Na sumę powyższą złożyły się następujące pozycje: uposażenie personelu administracyjnego, nauczycielskiego i instruktorskiego — zł. 108440.64, świadczenia społeczne (Kasa chorych, Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych i Zakład Ubezpieczeń od wypadków) — zł. 7350.—; opał, światło, utrzymanie porządku, woda i kanalizacja — zł. 16337.74; wydatki biurowe łącznie z inwentarzem biurowym — zł. 3148.49; wydatki rzeczowe i inne—zł. 1740.74; remont i konserwacja budowli—zł. 1539.99; urządzenie lokali szkolnych — zł. 12409.75; pomoce naukowe i materjały warsztatowe zł. 20817.29. Specjalnym funduszem obrotowym Szkoła nie rozporządzała.

WYTWÓRCZOŚĆ WARSZTATOWA. Ubiegły rok szkolny zaznaczył się spadkiem wytwórczości warsztatowej nazewnątrz. Wpłynął na to nietylko ogólny kryzys gospodarczy, lecz i opóźniony termin rozpoczęcia pracy w warsztatach w związku z przeprowadzką Szkoły do nowego gmachu. Normalnie warsztaty rozpoczęły pracę dopiero w grudniu 1931 r., odliczając więc święta Bożego Narodzenia i Wielkiejnocy warsztaty czynne były zaledwie 6 miesięcy.

Z wydawnictw dziełowych wykonano: »Album Organizacji Społecznych« dla Towarzystwa Kultury i Oświaty w nakładzie 300 egz. objętości tekstu 40 stron, formatu 24 × 34 cm. z 18 tablicami-wykresami fotolitograficznemi; »Prawo autorskie w zastosowaniu do radjofonji« p. J. Biernackiego, w nakładzie 1000 egz. objętości 48 stron, form. 15 × 23 cm. dla Bibljoteczki wydziału Kół Prawniczych Akademickich; »O nauczaniu rysunku w szkole ogólnokształcącej« p. Krzywca, objętości 20 stron, w nakładzie 3000 egz., form. 15 × 23 cm. dla Stowarzyszenia Nauczycieli Rysunków; »Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa w Suwałkach«, objętości 40 stron, form. 15 × 23 cm. w nakładzie 800 egz.; »O Antykwie p. Półtawskiego« w nakładzie 150 egz. dla Tow. Bibljofilów w Warszawie; Sprawozdanie dla Klubu Urzędników Państwowych w nakładzie 1100 egz., objętości 48 stron, form. 15 × 23 cm. Z czasopism Szkoła wykonała zeszyty »Grafiki« — Nr. 6 z 1931 r. i zeszyty — Nr. 1, 2 i 3 z 1932 r. oraz zeszyt — Nr. 6 »Kuźni Młodych« czasopisma dla młodzieży szkolnej w nakładzie 5000 egz.

Z drobniejszych akcydensowych prac wykonano: serję zaproszeń dla Towarzystwa Bibljofilów Polskich w Warszawie i Klubu Urzędników Państwowych, jedno i wielobarwne blankiety, zaproszenia, ulotki reklamowe, zawiadomienia, legitymacje członkowskie, dyplomy, kompozycje ogłoszeniowe, bilety wizytowe, różne układy tabelaryczne, a także druk jedno i wielobarwnych drzeworytów prof. Bartłomiejczyka.

W dziale litografji całkowicie wykonano: 11 wykresów technicznych z narzędzi mierniczych dla Instytutu Przemysłowo-Rzemieślniczego w nakładzie

200 egz. każdej tablicy, formatu 70 × 100 cm.; tarcze strzeleckie w nakładzie 10000 egz. formatu 50×70 cm.; dyplomy dla Inspektoratu Szkół Zawodowych Magistratu m. st. Warszawy; okładka do zeszytu — Nr. 7-8 »Kuźni Młodych«; dyplomy dla Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego; portret ś. p. Hołówki — Grombeckiego; szyldziki ogłoszeniowe dla hotelu »Royal«; okładki oraz niektóre załączniki do »Grafiki«.

Dział fotochemigrafji wykonał część klisz kreskowych i siatkowych dla »Grafiki«, nadto klisze dla firmy Marciniak według projektu prof. Bartłomiejczyka, dla Bibljoteki »Zrębu«, dla wydawnictwa »Fotograf Polski«, dla Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Suwałkach, dla firmy Fr. Karpiński i S-ka, dla Administracji czasopisma »Kuźnia Młodych« do zeszytu Nr. 6 i 7—8, oraz cały szereg fotolitograficznych zdjęć.

Kronika Szkoły. W połowie września 1931 r. zwiedził Szkołę p. Antoni Prochazka, jeden z wybitnych pracowników życia organizacyjnego drukarstwa czechosłowackiego, kierownik drukarni rolniczej w Pradze Czeskiej.

W dniu 27—29 października 1931 r. zorganizowano grupowe wycieczki uczniów Szkoły na »Wystawę młodych grafików«.

Dn. 30 października 1931 r. Szkoła wzięła udział w nabożeństwie żałobnem za śp. Ministra Sławomira Czerwińskiego.

W dniu 11 listopada 1931 r. zorganizowano obchód rocznicy odzyskania Niepodległości. Po uroczystej Akademji odbyło się w godzinach wieczornych zebranie towarzyskie dla uczniów i ich rodzin, zorganizowane przez »Bratnią Pomoc«.

Dn. 29 listopada 1931 r. delegacja Szkoły przyjęła udział w uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci Walerjana Łukasińskiego wmurowanej na gmachu poklasztornym OO. Karmelitów na Lesznie.

W dniu 16 stycznia 1932 roku odbyła się zabawa taneczna zorganizowana przez Bratnią Pomoc uczniów Szkoły.

27 stycznia 1932 r. zorganizowano wycieczkę uczniów kl. III i IV do Zakładów graficznych »Prasa Polska«.

29 stycznia 1932 r. — wycieczka uczniów Szkoły na Wystawę Fotografiki J. Neumana.

W dn. 30 stycznia 1932 r. po nabożeństwie, w którem wzięła udział cała Szkoła, zorganizowano obchód imienin Pana Prezydenta. Na treść obchodu zorganizowanego przez Samorząd uczniów klasy II-ej złożyły się: odczyt poświęcony omówieniu działalności Prezydenta Ign. Mościckiego, deklamacje uczniów i popis chóru szkolnego.

Dnia 19 marca 1932 r. w dniu imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, po nabożeństwie za Dostojnego Patrona Szkoły, odbył się uroczysty obchód w Szkole, zorganizowany staraniem Bratniej Pomocy uczniów Szkoły, na który złożyły się: odczyt ucznia Woźniakowskiego, okolicznościowe deklamacje i produkcje chóru, oraz odegrany został epizod dramatyczny B. Bakala p. t. »Szaleńcy«. Tego samego dnia delegacja uczniów i grona nauczycielskiego udała się do Belwederu, gdzie złożyła wykonany przez uczniów adres wraz z Rocznikiem Szkoły.

W dn. 21 marca 1932 r. zwiedziła Szkołę p. Ministrowa Jadwiga Beckowa w towarzystwie przedstawicieli M. S. Z. pp. Próchnickiego, Guttry, i J. Warchałowskiego.

W kwietniu 1932 r. zwiedzał Szkołę pedagog angielski p. C. A. Harrison z Bournville (Anglja).

Dn. 21 kwietnia 1932 r. zwiedziła Szkołę wycieczka uczestników zorganizowanego przez M-wo W. R. i O. P. kursu dla wizytatorów i dyrektorów szkół rzemieślniczo-przemysłowych.

8 czerwca 1932 r. zwiedziła urządzenia Szkoły wycieczka uczestników kursu zorganizowanego przez M-wo W. R. i O. P. dla nauczycieli szkół rzemieślniczo - przemysłowych w liczbie około 60 osób.

10 czerwca 1932 r. w związku z 60-tą rocznicą zgonu Stanisława Moniuszki zorganizowano obchód ku czci wielkiego Kompozytora Narodowego.

WYSTAWY. W dniu 13 grudnia 1931 r. urządzono roczną Wystawę prac uczniów Szkoły. Otwarcia wystawy, a jednocześnie odsłonięcie ufundowanego przez grono nauczycielskie i uczniów Szkoły popiersia Marszałka Jó-

zefa Piłsudskiego dokonał p. Minister W. R. i O. P. Janusz Jędrzejewicz. W powyższej uroczystości udział wzięli: p. Kurator Pytlakowski, p. Marszałkowa Świtalska i liczni goście.

Wystawę zwiedził w dn. 15 grudnia 1931 r. wice-minister Poczt i Telegrafów p. inż. Franciszek Drzewiecki.

Prócz urządzenia dorocznej własnej Wystawy, Szkoła przyjęła udział w Wystawie prac szkół zawodowych, zorganizowanej w Warszawie, w okresie od 2-7 lutego 1932 r. z okazji I-go Ogólno-polskiego Zjazdu Nauczycieli Szkół technicznych, przemysłowych i rzemieślniczych.

KONKURSY. W roku sprawozdawczym uczniowie Szkoły brali udział w ogłaszanych za pośrednictwem Dyrekcji Szkoły konkursach na prace graficzne. Wśród szeregu konkursów wymienić należy: konkurs na okładkę dla Wydawnictwa »Wiedza i Życie«, — nagrodę uzyskał R. Włodarczyk uczeń klasy IV-ej. W styczniu 1932 r. rozstrzygnięto konkurs na okładkę wydawnictwa »Fotograf Polski«,—nagrody przyznano za prace uczniów W. Suwalskiego z kl. III i R. Matysiaka z kl. I-ej, wyróżniono i przeznaczono do zakupu prace uczniów: B. Kamińskiego z kl. IV i Wł. Kościa z kl. III-ej.

W dniu 5 lutego 1932 r. rozstrzygnięto konkurs na wzór blankietu ozdobnego rozkładu jazdy dla pociągów Pana Prezydenta, ogłoszony przez Warszawską Dyrekcję Okręgową Kolei Państwowych. I-szą nagrodę przyznano za pracę uczn. kl. II Stefana Bernacińskiego, II-gą nagrodę przyznano za pracę uczn. kl. II Zygmunta Kmiecika i uczn. kl. IV Bohdana Kamińskiego, III nagrodę otrzymał ucz. kl. I Mieczysław Barszcz.

W dn. 9 lutego 1932 r. rozstrzygnięto konkurs na układ wzorowy Dziennika Ustaw ogłoszony przez Komisję Normalizacji Druków i Wydawnictw Państwowych przy Prezydjum Rady Ministrów. I-ą nagrodę przyznano za prace uczniów Tad. Kodytela i Mieczysława Żaka — całkowicie oryginalne, a dla składu treści Dziennika Ustaw celowe; nagrodę II-gą przyznano uczniom Bohdanowi Kamińskiemu i Pawłowi Zembrzuskiemu — za estetyczne i czytelne rozwiązanie tytułu; nagrodę III otrzymali uczniowie: Kazimierz Rozbiewski i Romuald Włodarczyk; nagrodę IV-tą za skład w formacie A6

przyznano uczniom: Włodzimierzowi Kościowi i Włodzimierzowi Bartoszewskiemu.

Dn. 25 lutego 1932 r. rozstrzygnięto konkurs na okładkę książeczki oszczędnościowej umiejscowionej ogłoszony przez P.K.O. I nagrodę przyznano ucz. kl. II—Stefanowi Bernacińskiemu; II nagrodę—uczn. kl. III Franciszkowi Michowi; III nagrodę—uczn. kl. III Wiesławowi Suwalskiemu oraz wyróżniono pracę z przeznaczeniem do zakupu — ucznia kl. I-ej Henryka Lewacza.

W dn. 14 czerwca 1932 r. rozstrzygnięto konkurs ogłoszony przez wydawnictwo »Rynek Drzewny« na rysunek do kliszy tytułowej tego wydawnictwa oraz układ graficzny znajdującego się pod nią tekstu. Przyznano nagrody za prace uczniów: Włodzimierza Kościa, Zygmunta Zdrojewskiego, Stefana Bernacińskiego i Mieczysława Barszcza.

OCENY WYDAWNICTWA SZKOŁY. Dyrekcja Szkoły z zadowoleniem notuje oceny Rocznika Szkoły zamieszczone na łamach fachowych pism zagranicznych. W wydawnictwie czechosłowackiem »Graficka Prace« — zeszyt 3-ci z 1931 r. zamieszczony został dłuższy artykuł poświęcony działalności Szkoły Przemysłu Graficznego w Warszawie, ilustrowany reprodukcjami prac uczniów Szkoły, pióra Józefa Prohazki, który we wrześniu 1931 r. zwiedzał naszą Szkołę.

W fachowem czasopiśmie włoskiem »Il Risorgimento Grafico« (Medjolan, zeszyt 12 z 1931 r.) zamieszczono artykuł o Roczniku Szkoły 1929/30 z reprodukcją układu graficznego tego Rocznika.

Toż samo czasopismo włoskie »Il Risorgimento Grafico« w numerze kwietniowym 1932 r. poświęca dłuższy artykuł Rocznikowi Szkoły 1930/31 oceniając go ze szczególną przychylnością i podnosząc zwłaszcza z uznaniem poziom artystyczny Szkoły.

George H. Carter, naczelny dyrektor Drukarń Państwowych Stanów Zjednoczonych Ameryki Półn. w Waszyngtonie, w liście skierowanym do Prezesa Zarządu T-wa Kształcenia Zawodowego Grafików, pisząc o Roczniku Szkoły zaznacza, że wydawnictwo to »jest rzeczywiście doskonałym wzorem sztuki graficznej i wspaniałem świadectwem pracy Szkoły«.

DZIAŁALNOŚĆ DYREKTORA I RADY PEDAGOGICZNEJ. Działalność dyrektora Szkoły, poza pracą administracyjną i wychowawczą, polegała na kierownictwie, nauczaniem teoretycznem i praktycznem, wizytowaniu lekcji i zajęć praktycznych, kierownictwie gospodarką warsztatową i przyjmowaniu zamówień, zabieganiu i wyjednywaniu zapomóg na utrzymanie Szkoły.

Rada Pedagogiczna odbyła w okresie sprawozdawczym 6 posiedzeń, poświęconych omawianiu spraw związanych z nauczaniem, jego wynikami oraz sprawom wychowawczym.

W skład personelu Szkoły w roku szkolnym 1931/32 wchodziły następujące osoby:

Dyrektor Szkoły — Stanisław Dąbrowski, nauczał kreślenia geometrycznego w kl. I, historji sztuki w kl. II;

Kierownicy pracowni — Juljan Bohdanowicz, kierownik działu litograficznego, nauczał rysunków odręcznych i zawodowych w kl. I, II, III i IV, liternictwa w kl. I;

Bolesław Pisarkiewicz — kierownik działu drukarskiego;

Wilhelm Stonawski — kierownik działu fotochemigraficznego, nauczał nauki o technikach graficznych w kl. I, nauki o barwach w kl. III, fizyki technicznej dla chemigrafów w kl. II, fotochemji i optyki w kl. III i IV, metodyki technik litograficznych i fotochemigraficznych w kl. IV;

Nauczyciele — Józef Dizner — prowadził naukę śpiewu chóralnego;

Michał Geisler — nauczał nauki o obywatelstwie w klasie III;

Dr. Leopold Jokiel — lekarz szkolny, nauczał higjeny w kl. III;

Dr. Wilhelm Jung — nauczał ustawodawstwa przemysłowego w kl. IV;

Mieczysław Kozierowski — nauczał rachunków przemysłowych, kalkulacji i korespondencji w kl. I, II i III;

Inż. Adam Kowalewski — nauczał fizyki ogólnej w kl. I, fizyki technicznej w kl. II i maszynoznawstwa dla maszynistów drukarskich i litograficznych w kl. III;

Ks. dr. Tadeusz Kotowski — nauczał religji w kl. I, II i III-ej;

Aleksy Moskwa — wychowawca Szkoły i kierownik bibljoteki;

Adam Półtawski — nauczał historji sztuki graficznej w kl. III i IV, czytania rękopisów kl. II, odlewnictwa i galwanoplastyki w kl. III i metodyki technik drukarskich w kl. IV;

Inż. Stanisław Szymankiewicz — nauczał chemji ogólnej w kl. I, chemji technicznej w kl. II, chemji analitycznej dla chemigrafów w kl. III i IV oraz technologji materjałów dla drukarzy, litografów i chemigrafów w kl. III-ej;

Józef Szumański — nauczał polskiego w kl. I, II i III;

Instruktorzy: Kajetan Fiedler — dział składaczy,
Roman Osiński — dział maszyn drukarskich,
Feliks Pękocki — dział maszyn litograficznych,
Franciszek Szczepański — dział składaczy maszynk.
Wincenty Twardowski — dział fotochemigrafji,
Marjan Warwaszyński — dział rysunku litograficznego
Witold Wójcikowski — dział przedruku,

Sekretarz Szkoły — Eugenja Kracherowa.

SKŁAD RADY NADZORCZEJ SZKOŁY:

Przewodniczący — Henryk Lilpop — prezes Zarządu T-wa Kształcenia Zawodowego Grafików, Naczelny Dyrektor Drukarń Państwowych; Zastępca przewodniczącego — Stanisław Leśniowski, dyrektor Muzeum Przemysłu i Rolnictwa; Sekretarz — Bolesław Pisarkiewicz, przedstawiciel Rady Pedagogicznej Szkoły.

Członkowie — inż. Lucjan Sztark — przedstawiciel Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego; dr. Konrad Ilski, przedstawiciel Magistratu m. st. Warszawy; Wilhelm Leman, przedstawiciel T-wa Ksztacełnia Zawodowego Grafików, Wiceprezes Zarządu tegoż T-wa; Stanisław Orłowski, przedstawiciel T-wa Kształcenia Zawodowego Grafików, członek Zarządu tegoż T-wa; Stanisław Dąbrowski, dyrektor Szkoły; Lucjan Bo-

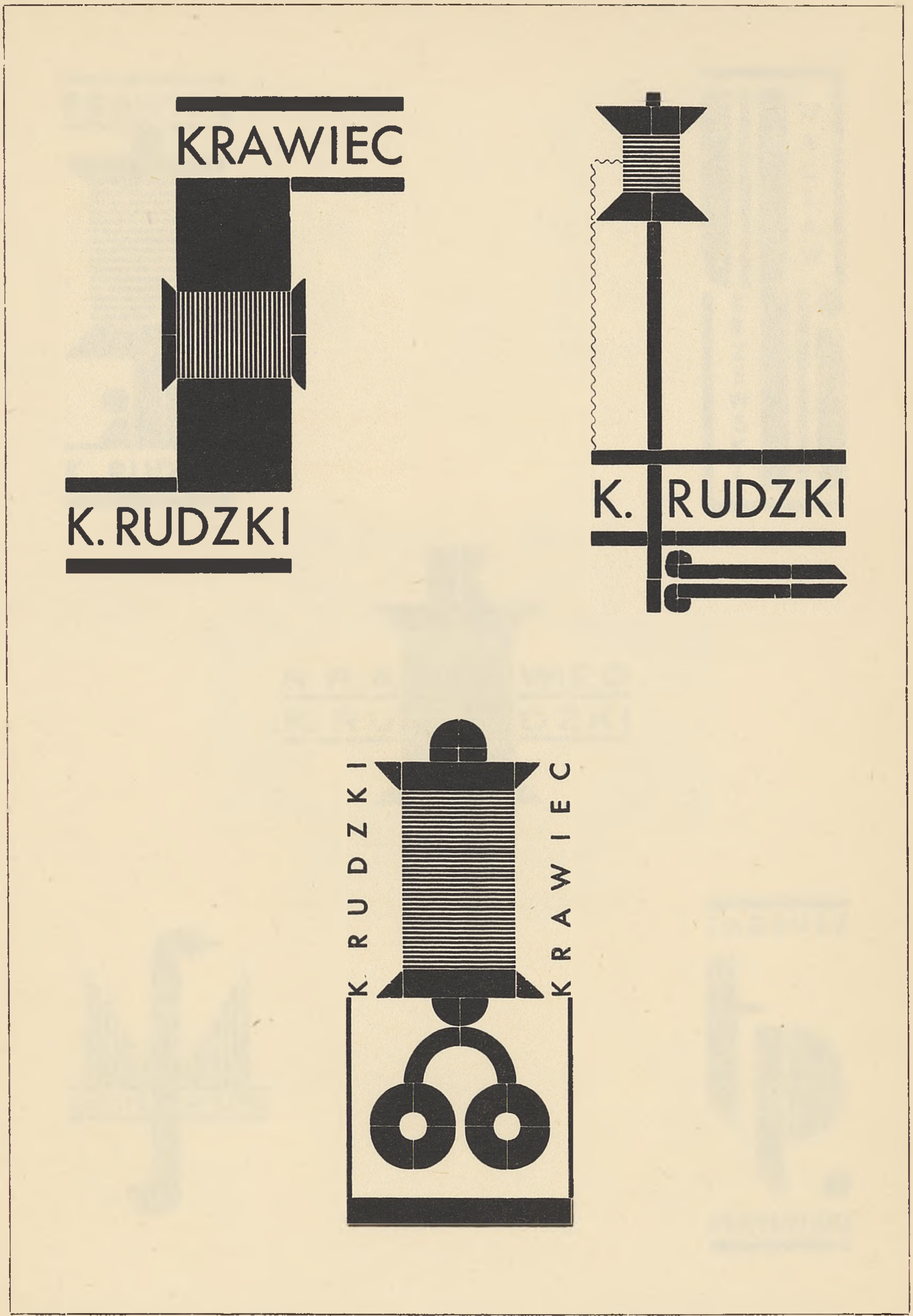
gusławski, przedstawiciel Stowarzyszenia Zakładów Graficznych; vacat — przedstawiciel Związku Zawodowego Drukarzy i pokrewnych Zawodów w Polsce; Józef Zawiślak, przedstawiciel Związku Zawodowego Litografów w Polsce.

W dniu 17 lipca 1932 r. zmarł inż. Adam Kowalewski, długoletni nauczyciel maszynoznawstwa dla maszynistów drukarskich i litograficznych. W Zmarłym, który był wybitnym znawcą swego przedmiotu nauczania, Szkoła poniosła niepowetowaną stratę.

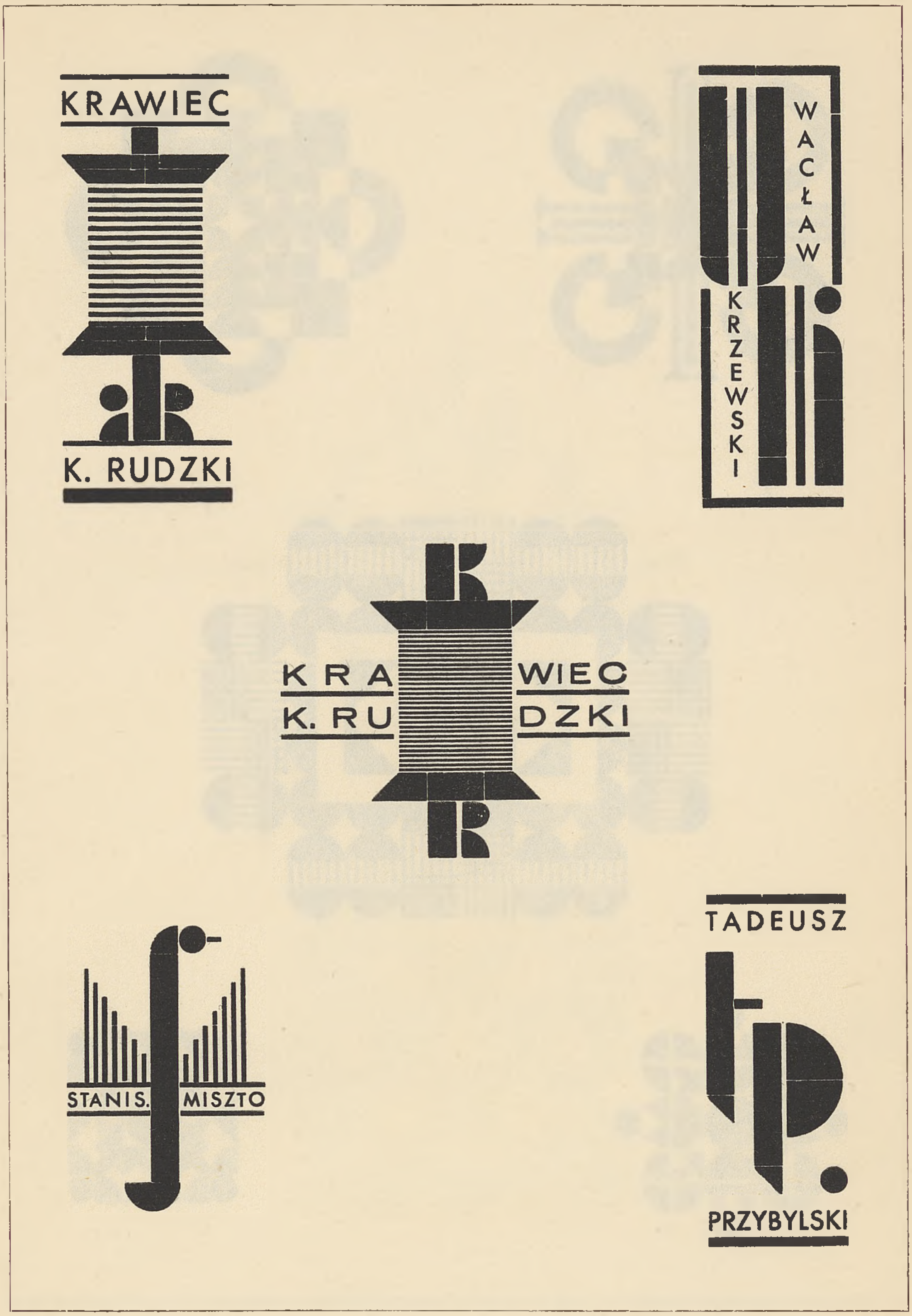
P R A C E
uczniów Szkoły
wykonane
przez
p o s z c z e g ó l n e
pracownie szkolne

Kompozycje zawodowe uczniów klasy II i III.

Kompozycje zawodowe uczniów klasy II.

Kompozycje zawodowe uczniów klasy II.

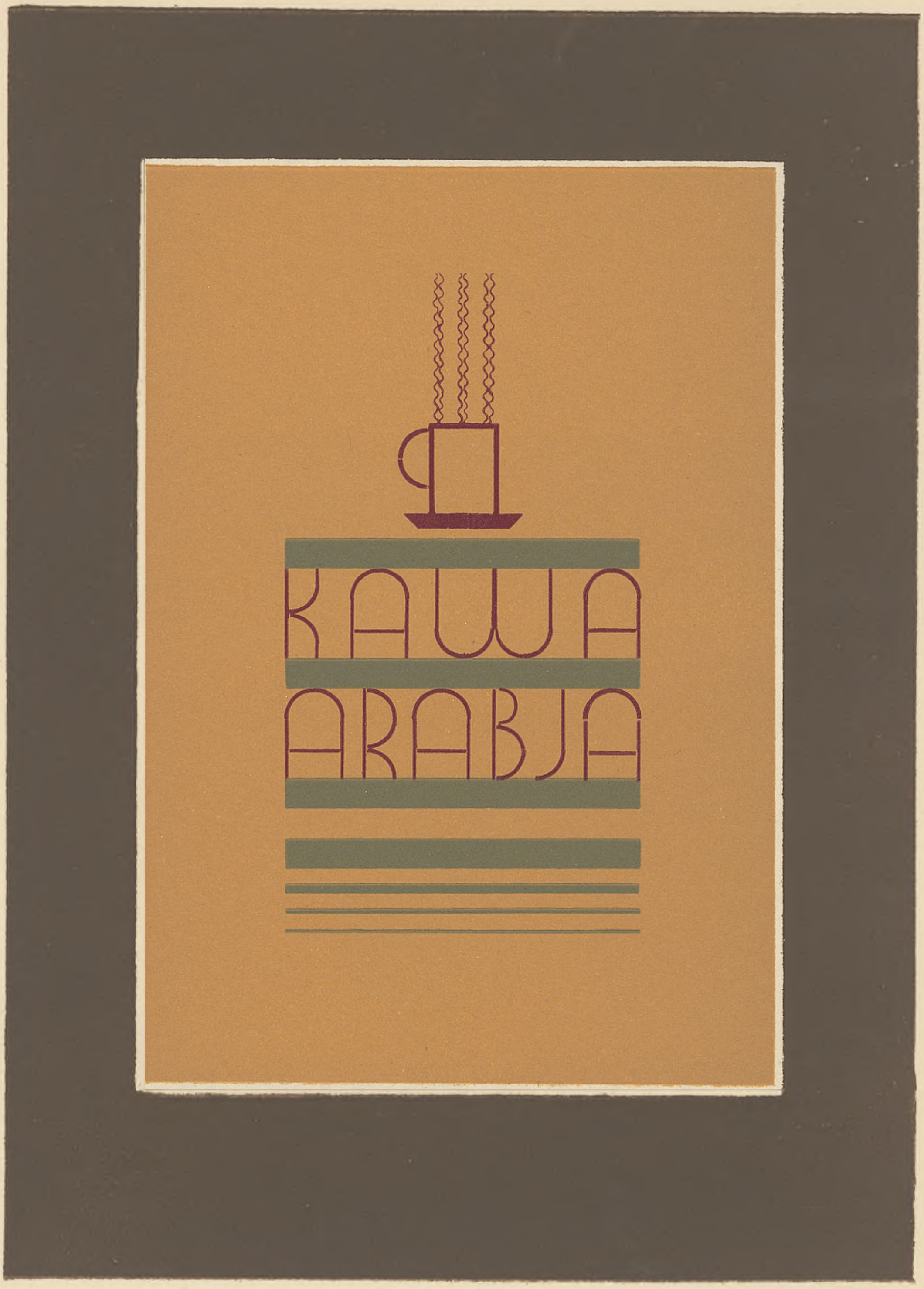
Kompozycje zawodowe uczniów klasy II.

Kompozycje zawodowe uczniów klasy II.

Kompozycja z materjału zecerskiego
Piotra Olszewskiego, ucznia klasy II.

Odbijał E. Dancyger, uczeń kl. IV.

Kompozycja z materjału zecerskiego,
Benona Grzeszczuka, ucznia kl. III.

Odbijał W. Wichrow, ucz. kl. II.

Kompozycja z materjału zecerskiego
M. Żaka i R. Włodarczyka, ucz. kl. IV.

Odbijał Antoni Błaszczyk, uczeń kl. III.

Kompozycja z materjału zecerskiego,
Zygmunta Zdrojewskiego, ucz. kl. II.

Odbijał H. Piotrowski, ucz. kl. IV.

Kompozycja z materjału zecerskiego
Piotra Olszewskiego, ucznia klasy II.

Odbijał Antoni Sołtan, uczeń kl. III.

Kompozycja z materjału zecerskiego
Piotra Olszewskiego, ucznia klasy II.

Odbijał Antoni Błaszczyk, uczeń kl. II.

Kompozycja zawodowa (linoleoryt),
Z. Fijałkowskiego, ucznia kl. III.

Odbijał A. Sołtan, ucz. kl. II.

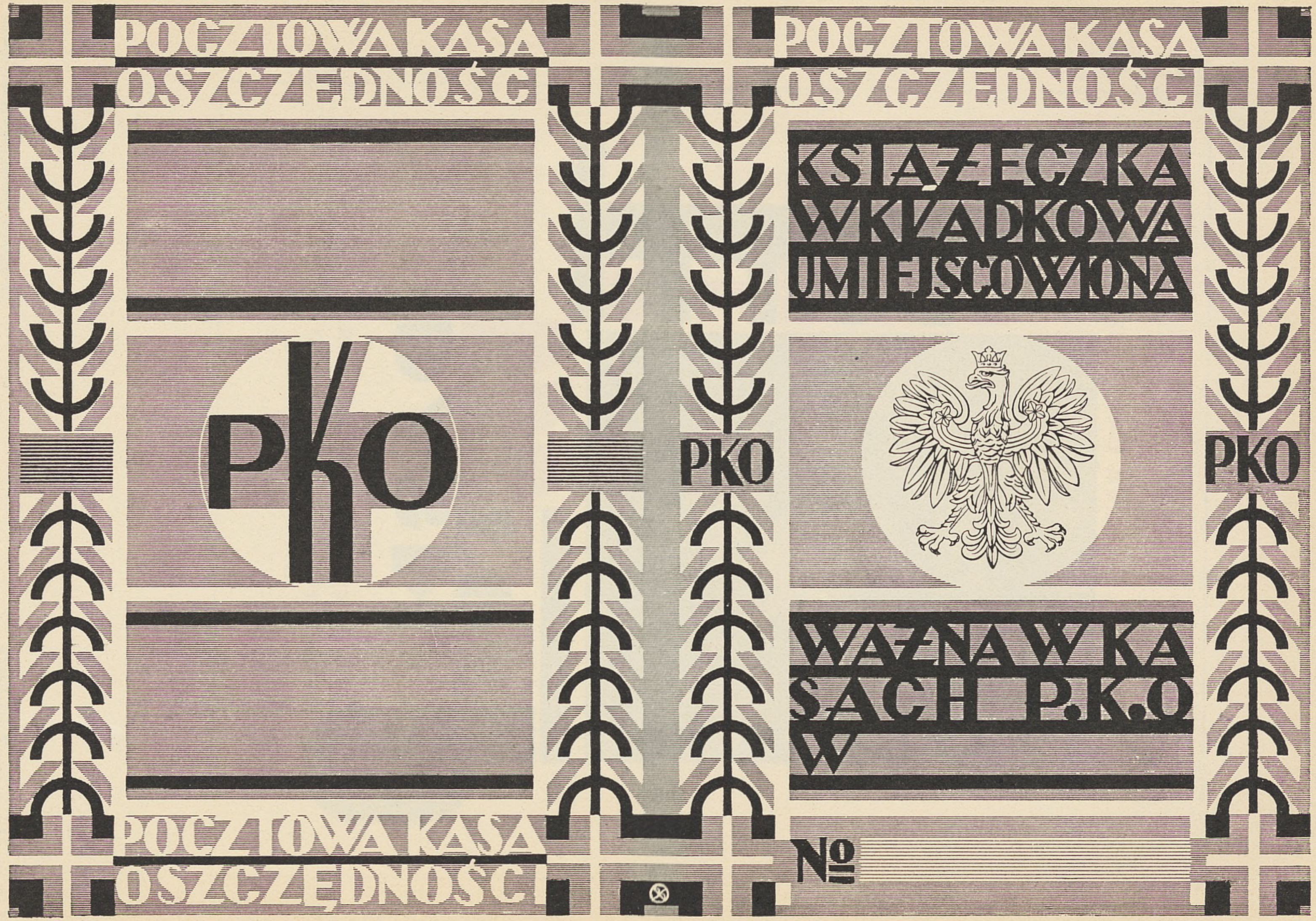
Kompozycja zawodowa
St. Bernaciński.

Odbijał na masz. druk.
St. Kornaszewski.

Kompozycja drukarska M. Woźniakowskiego, ucz. kl. III.

Klisze A. Kostyrzewskiego, ucz. kl. III. Druk A. Błaszczyka, ucz. kl. II.

Komp. zaw. S. Bernacińskiego, ucz. kl. II.

Konkurs na okładkę Książeczki P. K. O.

Odbijał W. Wichrow, ucz. kl. II.

Kompozycja z materjału zecerskiego,
Włodzimierza Kościa ucznia kl. III.

Odbijał S. Kornaszewski ucz. kl. II.

Komp. zawodowa Z. Zdrojewski — II

ZARZĄD KLUBU URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH

ma zaszczyt prosić

JWP.

na

ZABAWĘ TANECZNĄ

„BAL NOCY"

która odbędzie się w Salonach Klubu Nowy-Świat 67 dnia 9 lutego 1932 r.

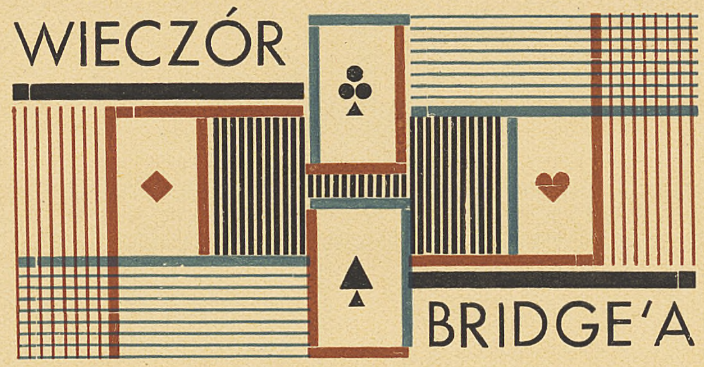
Początek o godz. 20-ej

Za Zarząd:

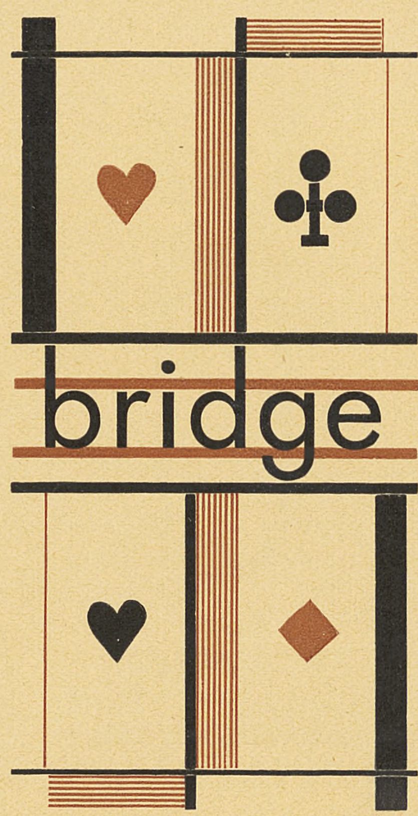
Jan Około-Kułak
Prezes

Stanisław Floryanowicz
Przew. Kom. Tow.

Zenon Hartman
Gospodarz

Komp. Zaw. M. Woźniakowski. Odbijał K. Wardecki.

Komp. zaw. J. Stolarek kl. III. Odb. E. Hołubiec.

KLUB URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH

KUP

KUP

KLUB
URZĘDNIKÓW
PAŃSTWOWYCH

ZARZĄD KLUBU URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH
MA ZASZCZYT PROSIĆ

JWP.

NA WIECZÓR BRIDGE

KTÓRY ODBĘDZIE SIĘ
DNIA 29 LUTEGO 1932
POCZĄTEK O GODZ 9 WIECZ.

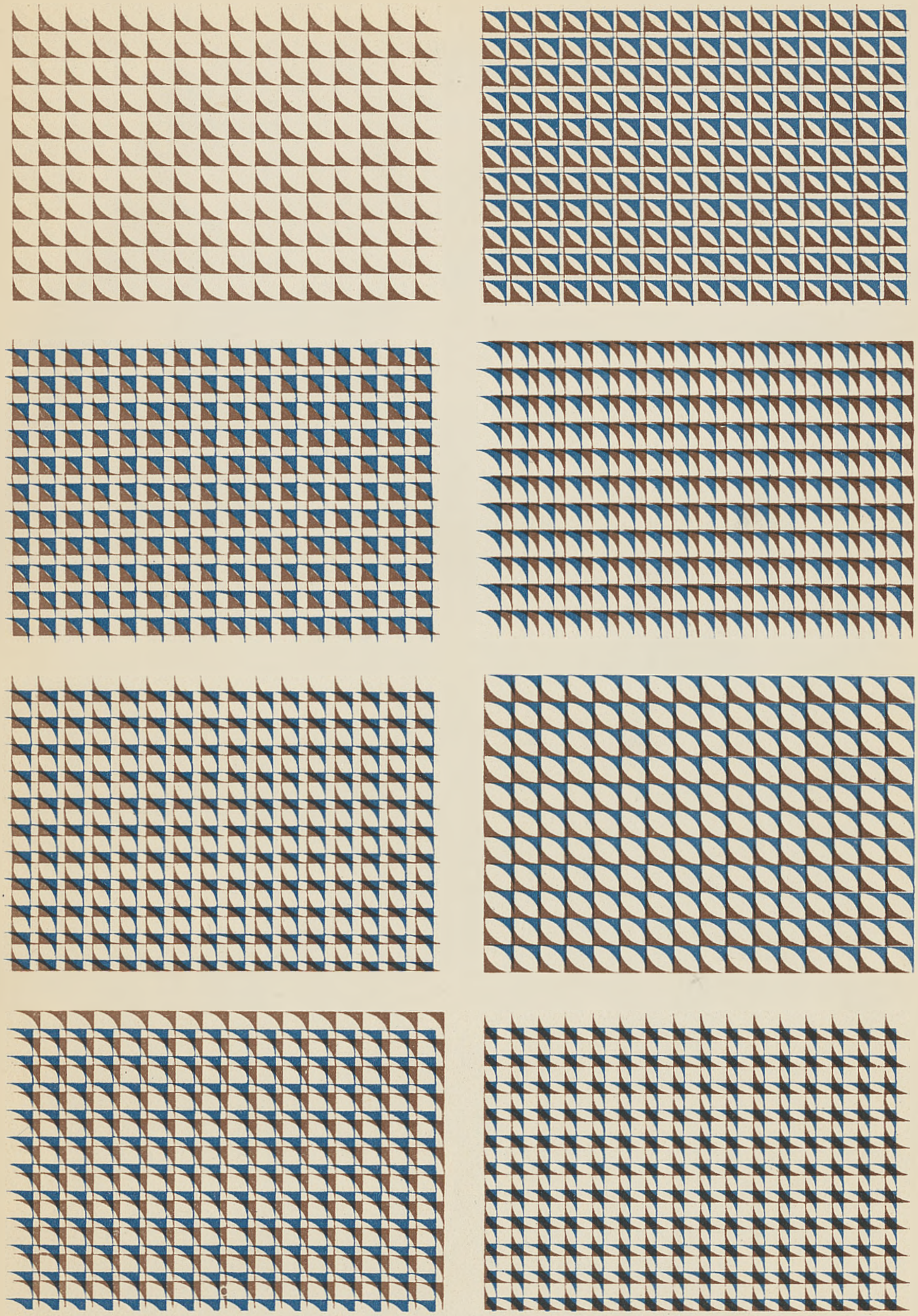
ZARZĄD
KLUBU
URZĘDNIKÓW
PAŃSTWOWYCH
ma
zaszczyt
prosić

J. W. P.

na
wieczór

BRIDGE

który
się
odbędzie
dn. 20 lutego r. b.
o godz. 9 wiecz.

LITOGRAFJA. Uzyskanie szeregu motywów przez przesuwanie i obracanie wzoru. Komp. Z. Fijałkowskiego, ucz. kl. III.

Przedruk E. Kwaśkiewicza, ucz. kl. III. Druk W. Raczyńskiego, ucznia kl. II.

LITOGRAFJA

Komp. i reprod. W. Suwalskiego, ucz. kl. III.

Przedruk E. Kwaśkiewicza, ucz. kl. III.
Druk E. Bogackiego, ucz. kl. IV.

LITOGRAFJA

Komp. i reprod. Z. Kmiecika, ucz. kl. II.

Druk K. Witkowskiego, ucz. kl. II.

LITOGRAFJA

Komp. i reprodukcje Z. Jakubowskiego, ucz. kl. III.

Druk T. Targowskiego, ucz. kl. II.

LITOGRAFJA Komp. i reprodukcja St. Bernacińskiego, ucz. kl. II.

Druk W. Raczyńskiego, ucz. kl. II.

LITOGRAFJA

Komp. i reprod. H. Tomaszewskiego, ucz. kl. II.

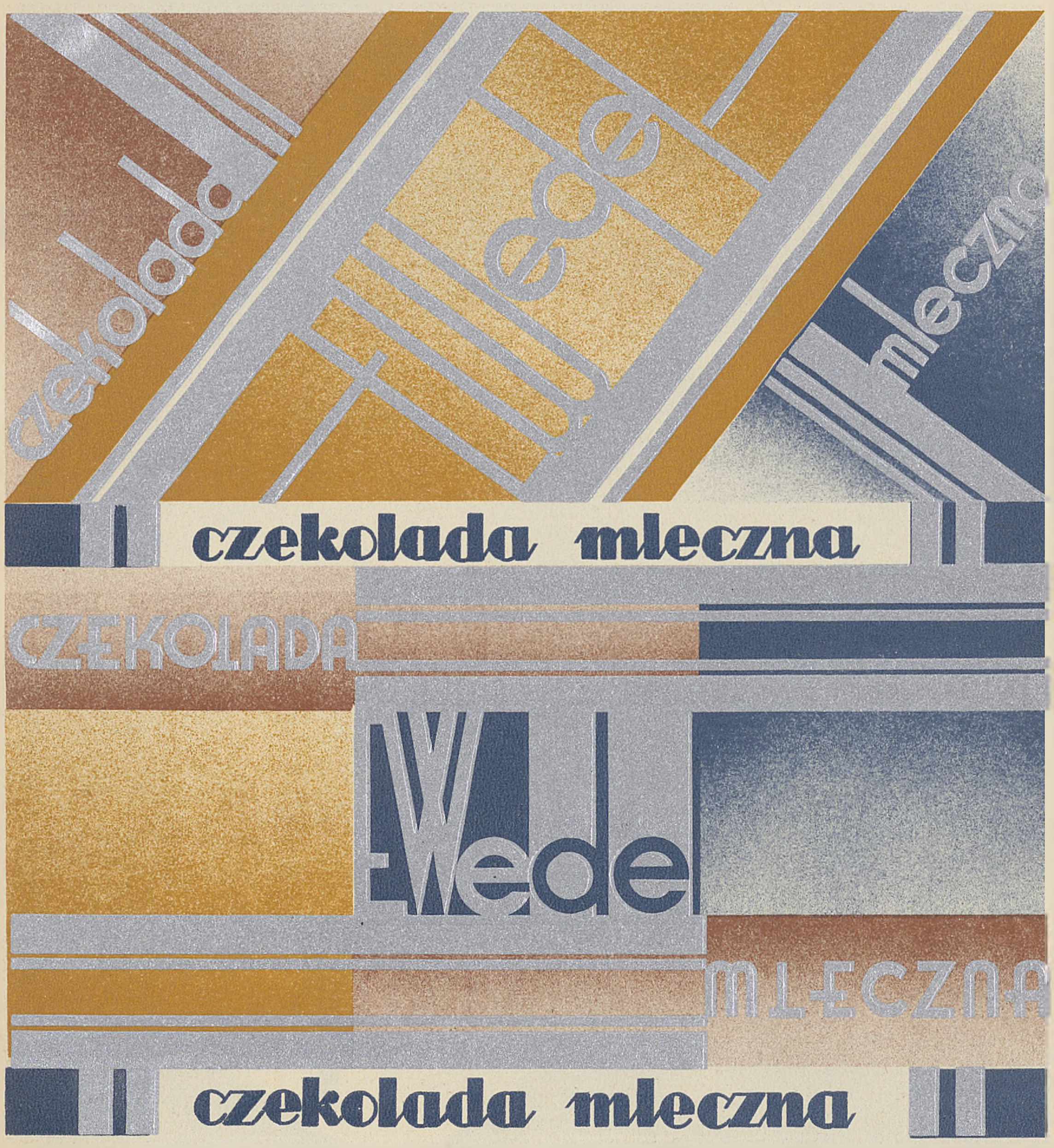
Druk R. Lubankowskiego, ucz. kl. II.

LITOGRAFJA

Komp. T. Turbaczewskiego, ucz. kl. IV.
Reprod. J. Józefiaka, ucz. kl. II.

Druk E. Bogackiego, ucz. kl. IV.

LITOGRAFJA

Komp. i wykonanie Z. Kmiecika, ucz. kl. II.

Druk E. Bogackiego, ucz. kl. IV.

OFFSET

Komp. i reprod. W. Suwalskiego, ucz. kl. III.

Przedruk S. Kubiaka, ucz. kl. II.
Druk T. Ułaniaka, ucz. kl. II.

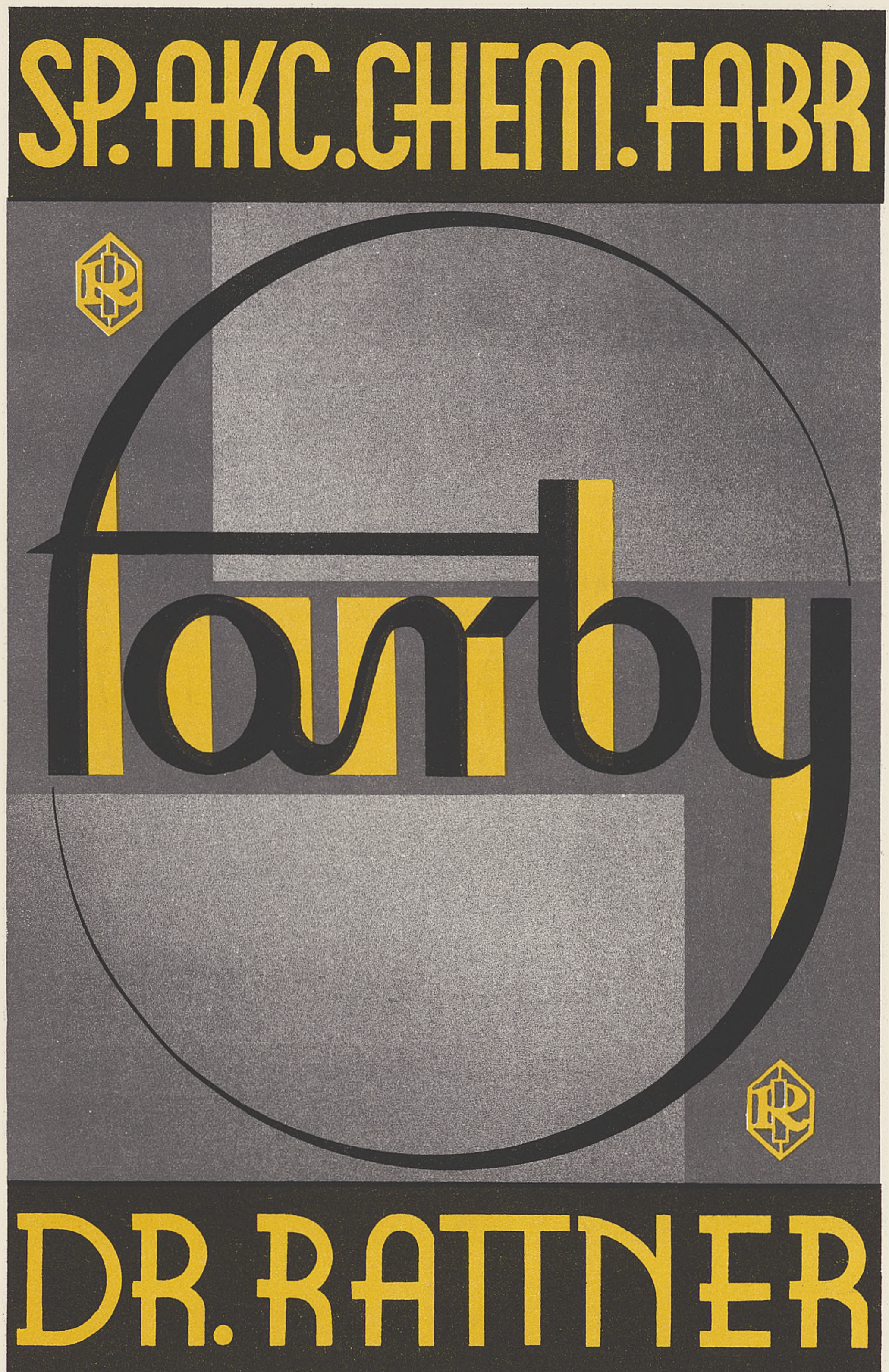
OFFSET — Komp. i reprod. J. Batyckiego, ucz. kl. II.

Druk T. Ułaniaka, ucz. kl. II.

OFFSET Komp. i reprodukcja J. Józefiaka, ucz. kl. II.

Druk T. Markiewicza, ucz. kl. II.

OFFSET

Komp. Z. Fijałkowski, ucz. kl. III.
Repr. F. Micha, ucz. kl. II.

Druk W. Nowakowskiego, ucz. kl. II.

OFFSET

Komp. drukarska R. Włodarczyka, ucz. kl. IV.

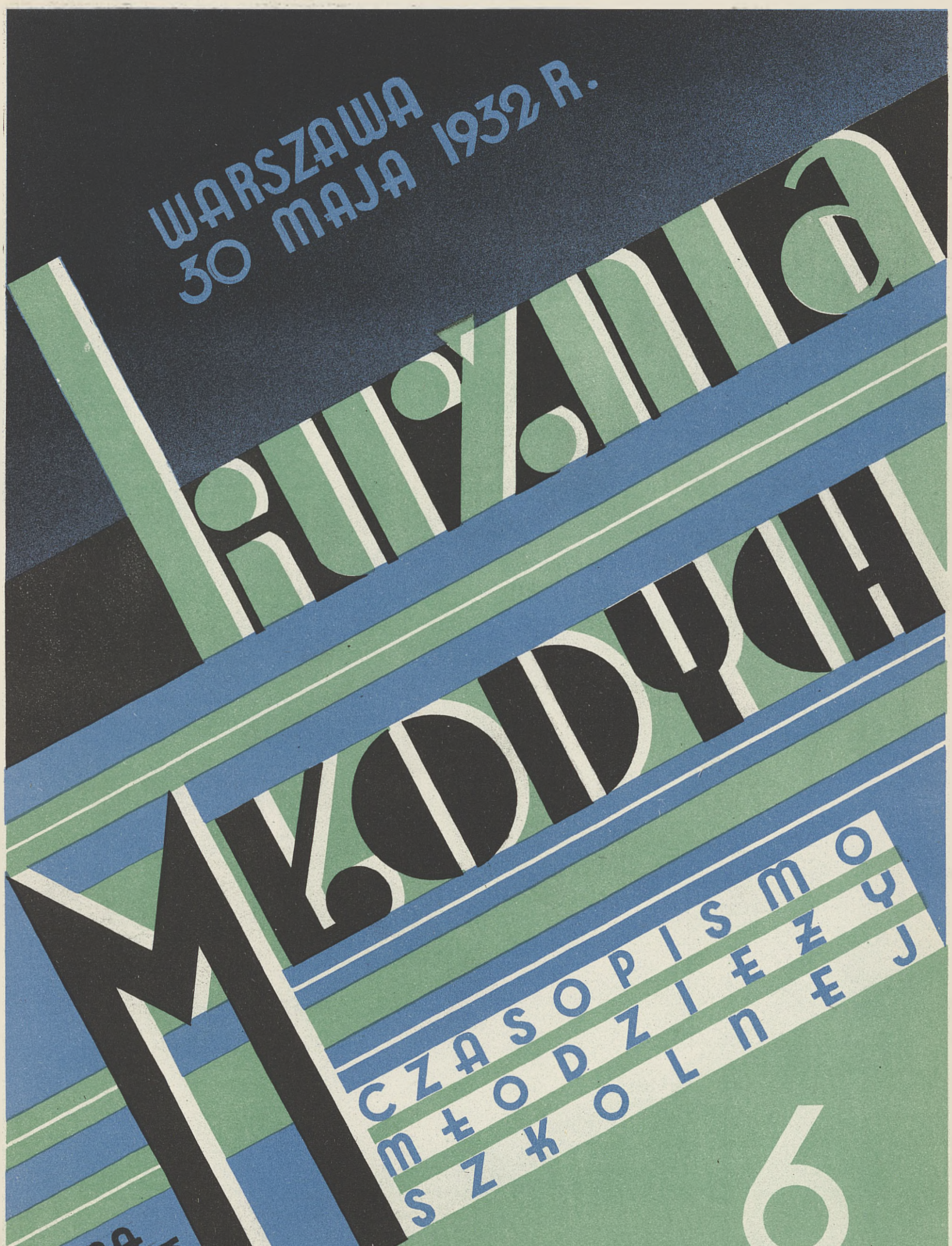
Przedruk F. Michalski, ucz. kl. II.
Druk T. Markiewicza, ucz. kl. II.

OFFSET

Komp. drukarska K. Rozbiewskiego, ucz. kl. IV.

Przedruk E. Kwaśkiewicza, ucz. kl. III.
Druk T. Ułaniaka, ucz. kl. II.

OFFSET

Komp. i reprod. Z. Kmiecika, ucz. kl. II.

Przedruk S. Kubiaka, ucz. kl. II.
Druk W. Nowakowskiego, ucz. kl. II.

OFFSET

Komp. i reprod. F. Micha, ucz. kl. III.

Druk T. Ułaniaka, ucz. kl. II.

OFFSET

Komp. i reprod. H. Tomaszewskiego, ucz. kl. II.

Przedruk E. Kwaśkiewicza, ucz. kl. III.
Druk T. Markiewicza, ucz. kl. II.

OFFSET

Komp. i reprod. F. Micha, ucz. kl. III.

Przedruk E. Kwaśkiewicza, ucz. kl. III.
Druk W. Nowakowskiego, ucz. kl. II.

Kompozycyjny rysunek z natury i reprodukcja Z. Jakubowskiego, ucz. kl. III.

Przedruk F. Michalskiego, ucz. kl. II.

Druk offsetowy W. Nowakowskiego, ucz. kl. II.

Kompozycyjny rysunek z natury F. Micha, ucz. kl. III.

Reprodukcja J. Batyckiego, ucz. kl. II.

Przedruk S. Kubiaka, ucz. kl. II.

Druk offsetowy T. Ułaniaka, ucz. kl. II.

Dział fotochemigrafji — klisza siatkowa.

Dział fotochemigrafji — klisza siatkowa.

Dział fotochemigrafji — klisza siatkowa.

Dział fotochemigrafji.

Siatka trójbarwna z oryg. L. Lejmana.
Odbijał Z. Fijałkowski, uczeń kl. IV.

